

วิกฤตราคาน้ำมัน....ทางตันแก้ปัญหาของรัฐบาล

บทความออนไลน์ : คอลัมน์ทันโลกเศรษฐกิจ tanitsorat.com

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

V-SERVE GROUP

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย (ECONTHAI)

วันศุกร์ที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2565

วิกฤตราคาพลังงานและราคาน้ำมันดิบโลกสูงสุดเป็นประวัติการณ์กระทบเป็นลูกโซ่ทำให้เงินเฟ้อพุ่งสูงเดือนมิถุนายนที่ผ่านมาเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ระดับร้อยละ 7.66 คาดว่าไตรมาส 3 อาจเห็นเงินเฟ้อขึ้นไปถึงร้อยละ 10 หลายประเทศเกิดภาวะวิกฤตอาหารแทรกซ้อนตามมาด้วยการปรับดอกเบี้ยนโยบายมีการปรับอัตราดอกเบี้ยโตเศรษฐกิจของโลกรวมถึงประเทศพัฒนาล่งค่อนข้างมากรวมถึงประเทศจีนคาดว่า GDP ขยายตัวร้อยละ 4.3 ต่ำสุดในรอบสองทศวรรษ ขณะที่สหรัฐอเมริกาจีดีพีติดลบ 2 ไตรมาสเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจถดถอย (Economic Recession) ล่าสุดกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ออกมาเตือนแนวโน้มเศรษฐกิจโลกทรุดลงให้เตรียมรับมือเศรษฐกิจถดถอยระดับโลก

กรณีประเทศไทยวิกฤตราคาพลังงานและราคาสินค้าที่นำเข้าทั้งทางตรงและทางอ้อมได้รับผลกระทบจากภาวะสงครามรัสเซีย-ยูเครนทำให้เกิดการชะงักงันของห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Disrupt) กอปรกับเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ 8.0-8.5 จากประเทศต้นทางที่ติดมากับสินค้ารวมถึงค่าระวางเรือถึงแม้จะลดลงแต่ยังคงอยู่ในระดับสูงเพราะมีการบวกค่าราคาน้ำมัน “Bunker Charge” อยู่ในราคาค่าระวางเรือ นอกจากนี้ราคาสินค้ายังได้รับปัจจัยจากเงินบาทอ่อนค่าช่วง 6 เดือนเศษ บาทอ่อนค่าถึง 2.905 บาท/USD. คิดเป็นร้อยละ 8.718 ล่าสุด (7 ก.ค.) เงินบาทอ่อนค่าไปแตะ 36.225 บาท/USD. อ่อนค่าสูงสุดเป็นครั้งแรกในรอบทศวรรษ

ก่อนอื่นขออัปเดตสถานการณ์ราคาน้ำมันโลกช่วงปลายเดือนมิถุนายน 2565 เฉลี่ยจาก 3 ตลาดอ้างอิงหลัก (WTI /BRENT /DUBAI) อยู่ที่บาร์เรลละ 109.21 USD. แต่ช่วงกรกฎาคมที่ผ่านมาเฉลี่ยลดลงเหลือบาร์เรลละ 101.35 USD. เปรียบเทียบจากเดือนมกราคมที่ผ่านมาราคาเฉลี่ยอยู่ที่บาร์เรลละ 77.35 USD. ช่วง 6 เดือนราคาเพิ่มขึ้น 31.86 USD. หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.2 (1 บาร์เรล = 159 ลิตร) ขณะที่ราคาน้ำมันขายปลีกช่วงเวลาเดียวกันแก๊สโซฮอล์ E10 เพิ่มลิตรละ 13.4 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.1 ด้านราคาน้ำมันดีเซล B7 เพิ่มจากต้นปีที่ราคาลิตรละ 28.44 บาท ปัจจุบันราคาอยู่ที่ 34.94 บาท เปรียบเทียบต้นปีเพิ่มขึ้นลิตรละ 6.50 บาทคิดเป็นร้อยละ 22.85 คำถามว่าทิศทางราคาน้ำมันโดยเฉพาะดีเซลจะมีโอกาสปรับตัวสูงขึ้นอีกหรือไม่ คำตอบอยู่ที่สถานการณ์ราคาน้ำมันดิบที่ไทยนำเข้าเฉลี่ยวันละ 9.371 แสนบาร์เรลต่อวัน ช่วงที่ผ่านมาขยายตัวเชิงปริมาณร้อยละ 6.7 หากสงครามรัสเซีย-ยูเครนไม่จบและปัญหาแซงชันทำให้รัสเซียได้ตอบด้วยการปิดท่อส่งแก๊สเข้ายุโรปขณะที่กลุ่มประเทศโอเปกพลัสไม่เพิ่มกำลังการผลิต ผู้เชี่ยวชาญราคาน้ำมันประเมินว่าราคาน้ำมันจะสูงไปแตะบาร์เรลละ 130-140 เหรียญสหรัฐ

ราคาน้ำมันของไทยจะเป็นอย่างไรต่อไปดูที่โครงสร้างราคา ณ วันที่ 8 ก.ค. 65 ราคาดีเซล B7 หน้าโรงกลั่นอยู่ที่ลิตรละ 32.858 บาท (ราคาขายปลีก 34.94 บาท) ข้อสังเกตช่วงสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนมิถุนายน ค่ากลั่นอยู่ที่ลิตรละ 41.4432 บาท ทั้งที่ราคาน้ำมันดิบโลกใกล้เคียงกันตรงนี้ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญไม่เข้าใจจริงๆ ปัจจุบันรัฐบาลใช้เงินกองทุนน้ำมันพยุงราคาน้ำมันดีเซลลิตรละ 5.560 ถึง 7.640 บาท บางช่วงสูงถึงลิตรละ 11.07 บาท ตัวเลขนี้บ่งบอกว่าอย่างไรเสียรัฐบาลจะต้องทยอยปรับราคาอย่างแน่นอน

มีคำถามอีกเช่นเคยว่าย้อนอดีตช่วงราคาน้ำมันสูงเดือนเมษายน พ.ศ. 2554 หรือเมื่อ 11 ปีที่ผ่านมา ราคาน้ำมันดิบโลกอยู่ที่บาร์เรลละ 110 USD. ซึ่งใกล้เคียงหรือเท่ากับราคาน้ำมันดิบปัจจุบัน ค่ากลั่นช่วงนั้นอยู่ที่ลิตรละ 1.7 บาทเทียบกับค่ากลั่นปัจจุบันสูงถึงลิตรละ 6.8 บาท ขณะที่ราคาดีเซลขายปลีกในช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ที่ลิตรละ 29.99 บาทเทียบกับราคาดีเซลปัจจุบันอยู่ที่ลิตรละ 34.94 บาท การชดเชยด้วยการใช้เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในช่วงเวลานั้นลิตรละ 6 บาท ขณะที่ปลายเดือนมิถุนายนใช้เงินกองทุนอ้อมราคาดีเซลลิตรละ 11.07 บาท พอช่วงสังคมหนุนให้ใช้ยาแรงราคาหน้าโรงกลั่นวันที่ 8 ก.ค. ลงมาที่ลิตรละ 32.8258 บาทต้องยอมรับจริงๆ ว่าไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญเรื่องน้ำมันจึงไม่สามารถหาเหตุผลว่าอะไรจึงทำให้ราคาต่างกันมากมาย

สถานะล่าสุดรัฐบาลและสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีความพยายามเจรจาให้โรงกลั่นลดราคาค่ากลั่นน้ำมัน (Oil Refinery) เพราะกำไรขั้นต้นหรือ Gross Margin เปรียบเทียบเดือนมกราคมอยู่ที่ร้อยละ 1.35 แต่เดือนมิถุนายนสูงขึ้นอยู่ที่ระดับร้อยละ 6.71 ที่ผ่านมารัฐบาลและสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) มีความพยายามกดดันโรงกลั่นน้ำมันหลายวิธีเพื่อให้ลดราคาค่ากลั่นแต่ไม่ประสบความสำเร็จ ล่าสุดขอให้เป็นการสมัครใจและใช้หลักธรรมาภิบาลลด “Gross Margin” ด้วยการบริจาคเพราะไม่สามารถใช้มาตรฐานเชิงบังคับ เพราะไทยเป็นประเทศการค้าเสรีกฎหมายไม่เปิดช่อง มีการเสนอให้ใช้ยาแรง เช่น ให้โรงกลั่นซึ่ง 4 ใน 6 แห่ง รัฐบาลถือหุ้นใหญ่ให้มีการปันผลกำไรเฉพาะกาล แต่ไม่รู้ว่าเงินที่ได้จะไปใส่ไว้ตรงไหนเพราะไม่มีกฎหมายกำหนดว่าจะสามารถนำมาช่วยในการพยุงราคาน้ำมัน ทางฝ่ายรัฐชี้แจงว่าหากใช้มาตรการบังคับอาจถูกโรงกลั่น (4 ใน 6 แห่งเป็นของรัฐบาล) ฟ้องเป็นคดีในศาลหรือลดกำลังการผลิตทำให้น้ำมันหายไป

ปัญหากองทุนน้ำมัน ณ วันที่ 3 ก.ค. 65 สภาพคล่องเหลือเพียงประมาณ 3.6 พันล้านบาท กองทุนน้ำมันติดลบ 107,601 ล้านบาท หากไม่มีเงินใหม่ซึ่งปัจจุบันยังหาไม่ได้เติมเข้าไปและยังตรึงราคาดีเซลลิตรละ 35 บาทเฉลี่ยใช้เงินวันละ 600 ล้านบาท ช่วงปลายปีเงินกองทุนน้ำมันอาจติดลบ 2 แสนล้านบาท แต่ข้อมูลตรงนี้อ่าไปผูกกับเรื่องการขาดแคลนน้ำมันเหมือนกับที่เกิดขึ้นในประเทศศรีลังกาและสปป.ลาว ซึ่งเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศเกือบหมดกระเป๋าคณะที่ประเทศไทยยังมีอยู่เงินทุนสำรองระหว่างประเทศ ปลายเดือนมิถุนายนที่ผ่านมาอยู่ที่ 251,154.9 ล้าน USD. อยู่อันดับที่ 13 ของโลก (IMF) มาตรการที่รัฐออกมาดูเหมือนว่าจะถึงทางตันในการแก้ปัญหาจึงขอให้ประชาชนและภาคธุรกิจรวมถึงอุตสาหกรรมเข้าสู่โหมดประหยัดทั้งค่าใช้จ่ายและการใช้น้ำมัน มีการตั้งคณะกรรมการอีก 2 ชุดให้ไปศึกษาว่าจะแก้ปัญหาเศรษฐกิจ-เงินเฟ้อ-ราคาน้ำมันพุ่งสูงกันอย่างไร เจ้าภาพหลักคือสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) แต่เรื่องนี้คงไม่หลังพอที่จะทำให้ประชาชนและภาคธุรกิจเกิดความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลจะสามารถแก้ปัญหาได้